

Indledning

Dette nummer af Tidsskrift for Arbejdsliv var annonceret uden tema. Så meget mere overraskende er det, at hovedparten af artiklerne omhandler beskæftigelsesindsatsen, herunder hvordan faglige, organisatoriske og styringsmæssige kontekster påvirker den aktive beskæftigelsespolitik, hvilke antagelser der ligger under indsatsen for at få sygemeldte tilbage til arbejde, samt hvordan kategoriseringer i beskæftigelsesindsatsen domineres af en tænkning om mennesket som aktivt og potentielt ressourcefuldt. Vi har derfor valgt at kalde temanummeret for Beskæftigelsesindsatsen: antagelser, kontekster og kategoriseringer.

Vi fik dog også artikler ind med helt andre temaer. Heraf bringes to i dette nummer. De handler henholdsvis om maskulinitet og sikkerhed blandt ambulanceredde og slagteriarbejdere samt om kompetenceudvikling for omsorgsarbejdere. Endelig bringer vi en debatartikel om opfattelsen af migrantarbejde og konsekvenser heraf for migrantarbejdere.

Det første bidrag af Caswell og Larsen belyser beskæftigelsespolitikken med udgangspunkt i udviklingen og den aktuelle situation for frontlinjearbejdere – de såkaldte 'street-level-bureaukrater' – i forbindelse med skiftet mod et mere 'aktivt' velfærdsregime. Artiklens argument er, at for at forstå den aktive beskæftigelsespolitik, social disciplinering og beskæftigelsesrettet socialt arbejde er det vigtigt at belyse den rolle, frontlinjearbejderne spiller for den konkrete levering af disse politikker. Ifølge forfatter-

ne er det derfor vigtigt at analysere frontlinjearbejdet i sammenhæng med såvel faglige, organisatoriske som styringsmæssige og politiske kontekster. I artiklens første afsnit redegøres der historisk for udviklingen af den danske aktiveringspolitik, og herunder hvordan faglige, organisatoriske og styringsmæssige kontekster har præget og er blevet præget af udviklingen indenfor beskæftigelsesområdet. Dernæst belyser Caswell og Larsen frontlinjearbejdets natur ved at inddrage empiriske eksempler på anvendelsen af økonomiske sanktioner, og de undersøger endvidere sammenhængen mellem frontlinjearbejdet og de styringsmæssige, organisatoriske og faglige kontekster. Artiklen afrundes med en diskussion af potentielle nybrud og de seneste tendenser indenfor beskæftigelsespolitikken frontlinje.

Den anden artikel af Sieling-Monas og Bredgaard handler om beskæftigelsespolitikken. Den fokuserer på den særlige beskæftigelsesindsats, som kommunerne gennemfører for at få sygedagpengemodtagere i beskæftigelse, herunder initiativer som det store TTA-projekt, der var et storstilet forebyggelsesfondsprojekt rettet mod at få sygemeldte tilbage til arbejdet. Artiklen beskriver, hvordan beskæftigelsesindsatsen for sygedagpengemodtagere i det seneste årti er udvidet og intensiveret. Lovgivningen kræver nu, at kommunerne skal iværksætte en aktiv, tidlig, tværfaglig og helhedsorienteret beskæftigelsesindsats for at få sygedagpengemodtagere i arbejde. Lovgivningen var oprindeligt motiveret af indikationer i for-

skellige forskningsprojekter og adskillige af de antagelser, som ligger bag lovgivningen, har angivelig udgangspunkt i forskning. Artiklen gennemgår systematisk, i hvilken udstrækning der kan findes forskningsmæssigt belæg for antagelserne i sygedagpengesindsatsen. Den undersøger dette ved først at synliggøre og systematisere antagelserne i sygedagpengelovgivningen og derefter gennemgå og evaluere den nyeste danske og internationale litteratur på området. Ud fra en virkningsevalueringstankegang argumenterer forfatterne for, at der fortsat mangler systematisk og entydig viden omkring, hvad der virker for hvem i beskæftigelsesindsatsen for sygedagpengemodtagere og under hvilke omstændigheder. De mener dog, at resultaterne indikerer, at tidlige og virksomhedsrettede aktiviteter har en positiv effekt i forhold til beskæftigelse og tilbagevenden til arbejde, navnlig i forhold til sygemeldte med fysiske udfordringer.

Den tredje artikel af Mathias Herup Nielsen har også beskæftigelsespolitikken som sit fokus. I "Det aktive menneskes triumf – en analyse af de omfattende forandringer i kategoriseringen af kontanthjælpsmodtagere" viser forfatteren, hvordan en tænkning om mennesket som aktivt og potentielt ressourcefuldt i løbet af de seneste år er kommet til at dominere de kategoriseringssystemer, som anvendes til at beskrive kontanthjælpsmodtagere og understøtte indsatsen for få dem i arbejde. Mens kategoriseringssystemerne førhen gav rum for beskrivelse af kontanthjælpsmodtagernes problemer eller svagheder, bliver de nu blinde overfor sådanne forhold. Artiklen er baseret på en tekstanalyse af kategoriseringssystemets forandring, der inddrager relevante 'policy'-dokumenter over en 15-årig periode. Analysen er inspireret af Luc Boltanskis begreber om legitimering og institutionsdannelse. Forfatteren peger på, hvordan kategoriseringssystem spiller en

vigtig rolle i at legitimere den nye aktive linje i beskæftigelsespolitikken, hvor alle har potentiale, og ingen derfor legitimt kan befinde sig udenfor arbejdsmarkedet.

I den fjerde artikel "Lärmiljöer, lärstrategier och synen på kompetens i omsorgsarbete" beskriver Maria Bennich, hvordan personale på arbejdspladser indenfor ældreomsorgen opfatter kompetence. Artiklen kæder de ansattes opfattelser sammen med de organisatoriske forudsætninger for arbejdspladslæring. I Sverige er kompetenceudvikling for omsorgspersonalet blevet diskuteret på national myndighedsniveau gennem årtier, hvilket har ført til iværksættelse af flere udviklingsprojekter. Disse projekter har dog haft svingende succes. Artiklen konkluderer, at kortsigtede nationale indsatser for at skabe kompetenceløft ikke på langt sigt øger interessen for kompetenceudvikling lokalt, og det er vanskeligt at identificere positive effekter på virksomhedsniveauet. Til gengæld er det lykkedes at få kompetencediskussionen på virksomhedernes dagsorden i projekter, som involverer ledelsen og medarbejderne, og som kombinerer forskellige læringsformer. Artiklen anbefaler derfor øget fokus på de organisatoriske og ledelsesmæssige forudsætninger for samt støtte til arbejdspladslæring, og på at brugerne inddrages i processerne.

Den femte artikel af Christensen, Kyed, Hansen, Jensen, Bloksgaard og Nielsen undersøger sammenhængen mellem maskulinitet og sikkerhed blandt slagteriarbejdere og ambulanceredde. Artiklens hovedspørgsmål er, hvorvidt og hvordan maskulinitet – defineret som måden at være mand på – har betydning for praksis og holdninger til sikkerhed på den enkelte arbejdsplads. Forfatterne diskuterer først maskulinitetsbegrebet og den eksisterende litteratur og forskning om maskulinitet og sikkerhed. Dernæst analyseres betydningen af traditionelle maskulinitetsidealer for mænds sikkerhedsadfærd,

hvor forfatterne trækker på resultaterne fra en større kvantitativ undersøgelse blandt ambulancereddere og slagteriarbejdere. Herefter inddrages resultaterne fra en kvalitativ etnografisk undersøgelse blandt mandlige ambulancereddere på to danske redningsstationer, og forfatterne belyser, hvordan ambulanceredderne og deres omgivelser forholder sig til opfattelser af ambulancereddernes helterolle, og hvorvidt andre maskulinitetsformer præger reddernes dagligdag. Afslutningsvis diskuteres, hvilken betydning forholdet mellem maskulinitet og sikkerhed har for arbejdsmiljøarbejdet og den fremtidige forskning.

I debatartiklen "Migration eller mobilitet – et kunstigt skel med praktiske konsekvenser" beskriver Jonas Felbo-Kolding, hvordan sondringen mellem migration og mobilitet har betydning for forskellige migrantgruppers sociale rettigheder og arbejdsvilkår på det danske arbejdsmarked. Hovedargumentet i debatartiklen er, at selvom sondringen mellem migration og mobilitet umiddelbart ligner en rimelig terminologisk skel-

nen baseret på grundlæggende forskelle i juridiske rettigheder, så dækker sondringen over en grundlæggende forskellig forståelse af det samme fænomen – nemlig at folk krydser grænser for at arbejde og opholde sig i et andet land. Ifølge forfatteren skaber sondringen mellem mobilitet og migration et kunstigt skel mellem to grupper af migranter, der har betydning, ikke kun for den måde staten agerer i forhold til de to migrantgrupper, men også for såvel migranterne som det danske samfund.

Vi takker forfatterne for deres bidrag og ønsker læserne god læselyst. Afslutningsvis takker vi alle, som har tegnet nyt abonnement for 2015. En særlig tak rettes til de institutioner og virksomheder, som har valgt at tegne udvidet institutionsabonnement. Vi har brug for begge typer bidrag for at kunne fortsætte tidsskriftets drift.

Med venlig hilsen

Trine Larsen, Ole H. Sørensen og Annette Kamp

Tak til vores bedømmere

Et tidsskrift som vores er stærkt afhængig af den hjælp, vi får fra vores mange bedømmere, som vurderer og kommenterer de artikler, vi modtager.

Vi skal hermed fremføre en stor tak til alle de bedømmere, der har bidraget til tidsskriftet i 2014:

Annegrethe Ahrenkiel
Ida Behring
Mads Bendixen
Pia Bramming
Anders Buch
Hanne Christensen
Peter Dahler-Larsen
Per Darmer
Katia Dupret
Betina Dybbroe
Susanne Flagstad
Morten Frederiksen
Janne Gleerup
Sidsel Lond Grosen
Sisse Grøn
Claus Hansen
Hanne Foss Hansen
Finn Hansson
Katrín Hjort
Helge Hvid
Christian Ildrup
Per Langaa Jensen
Anders Kabel
Christian Koch
John B. Krejsler
Søren Kristiansen

Åse Lading
Mette Elise Larsen
Hans Jørgen Limborg
Jens Lind
Chris Mathieu
Elisabeth Naima Mikkelsen
Niels Chr. Nickelsen
Klaus T. Nielsen
Mette Lykke Nielsen
Peter Olsén
Christina Hee Pedersen
Katrín Hoffmann Pi
Anja Svejgaard Pors
Justine Grønbæk Pors
Thim Prætorius
Hanna Barbara Rasmussen
Lauge Baungaard Rasmusen
Betina Rennison
Frederik Sandberg
Per Sederblad
Rikke Seim
Jesper Thingvad
Frederik Thuesen
Pernille Tufte
Steen Visholm
Peter Vogelius